

ȘAPTE CAPITALE EUROPENE LA TÎRGU MUREȘ

În peisajul festivalier național, „Prima întâlnire a școlilor și academiilor europene de teatru” a fost o manifestare importantă și necesară. În condițiile actuale, dinamismul social-politic al societății, eferescența mișcării teatrale românești, recunoscută și pe plan internațional, particularitățile de creație ale tînărului om de teatru cereau un asemenea cadru de dezbateri. Amfitriionul acestei originale întâlniri a fost Teatrul Național din Tîrgu-Mureș, iar animatorii ei, directorul Vlad Rădescu și regizorul Tîno Geirun de la Școala de Teatru „Pygmalion” din Viena. Experiența săptămîinii, 24-30 aprilie, a fost egal de pasionantă pentru public, studenți, profesori, actori, regizori și critici. Au participat șapte școli de teatru. S-au vizionat spectacole, au avut loc ateliere urmate de discuții profesionale. Unele dintre aceste momente au depășit exigențele strict didactice și s-au detașat prin fantezia și libertatea imaginativă a studenților-interpreți.

Din noutățile prezentate de școlile de teatru a cucerit asistența în mod deosebit **Bertoldo la Curte** de Massimo Dursi (Academia de Teatru și Film din București). O incursiune în universul comical, vitală și spirituală, a tinerilor regizori Anca Bradu și Theodor Cristian Popescu (anul IV regie, clasa prof. univ. Valeriu Moisescu). A entuziasmat și **Carmina Burana** de Carl Orff, în regia lui Iglodi István și coregrafia lui Sebestián Gyula. Acest examen de canto și expresie a mișcării scenice al elevilor Institutului de Artă Teatrală și Cinematografică din Budapesta s-a remarcat prin modul inventiv în care era valorificată, în imagini plastice, îmbinarea armonioasă dintre cuvînt, muzică, dans. În alt registru, cel al teatrului psihologic, a impresionat reprezentația cu **Delict în Insula Caprelor** de Ugo Betti (Academia de Artă Teatrală din Tîrgu-Mureș – secția maghiară). Această înfruntare mitică, în care trei femei își dispută cu încrîncenare un bărbat, devine o superbă disertație încărcată de tensiuni paroxistice și de poezie despre forța erosului care se întîlnește în absolut cu moartea. Sub bagheta regizorului Kincses Elemér au strălucit, în portretizări realizate cu patos dramatic, studenții-actori Fülöp Beáta, Gyéresi Julia, Lázár Márta, Matólczi Ferenc. O prezentă adecvată a fost **Horsányi Zsolt**. În spectacolul Școlii „Pygmalion” din Viena, Tigul de Murray Shisgal, decupat de regizorul Tîno Geirun într-o manieră insolită, se confruntă două exponate de panopticum ale unei lumi alienate – un gnom și o felină – întruchipate reliefat de Ben Ewald Priesel și Gloria Angelika Radax.

În montarea **Piesă cu repetiții** de Martin Crimp, prezentată în

cadrul unui program al Teatrului Inoportun (UNITER), ce reunește studenți și profesioniști, s-au impus virtuțile regizorale ale studentului Theodor Cristian Popescu. El a reușit să escamoteze în bună măsură carențele textului (un hibrid literar-dramatic ce adună nearmonios teme și procedee din teatrul modern), vizualizînd convingător prin portrete create de interpreții Teatrului Național din Tîrgu-Mureș.

În cîteva reprezentații din programul „Primei întîlniri...” am recunoscut metode, principii devenite clasice în arta teatrului, dar preluate și folosite fără energia spirituală a măestrilor care le-au construit. În **Orbli** de Maurice Maeterlinck, experiment al Noii Universități Bulgare din Sofia, regizoarea Vaskresia Viharova încearcă să pătrundă în lumea interioară a „trupului orb”, aplicînd mecanic tehnici yoga, exerciții din teatrul lui Grotowski și Barba, exhibînd trăirea studenților-interpreți, dar degenerînd în excentricitate. În **Cafeneaua** de Goldoni, din crezul pedagogic al Institutului de Artă Teatrală „Șciukin” din Moscova – „a deveni altul, rămînînd tu însuși” – nu a rămas decît un joc gimnastic, convențional, ce nu explorează decît nivelul anecdotic al piesei. În **Bledermann și Incendiarul** de Max Frisch, finalizare a unui curs de regie al Academiei din Republica Moldova, descoperirea textului este ilustrativă, iar tratarea – alegorică, sterilizînd emoția.

De asemenea, în **Secretul voalului** de Vörösmarty Mihály și Görgy Gábor studenți-actori ai secției maghiare a Academiei din Tîrgu Mureș se dovedesc, printr-o concretizare operetică, performanți doar fizic, nu și spiritual. În **Creditorii** de Strindberg (regia, prof. Constantin Doljan), „adevărul vieții” este compromis de o înțelegere diletantă a metodei stanislavskiene, fapt ce lansează serioase semnale de alarmă în legătură cu pedagogia care se practică la secția română a Academiei tîrgumureșene.

Această serie de reprezentații a fost inspirat completată de cîteva montări ale profesioniștilor, ce au născut un fertil și polemic dialog între artiștii formați și aspiranții la nobila artă a teatrului. Astfel, pe afișul manifestării s-au întîlnit **Decameron** ... 645 de la Teatrul „Anton Pann” din Rîmnicu-Vîlcea, în regia lui Silviu Purcărete, **Îmbîlnzirea scorpiei**, montată de Mircea Comișteanu, și **Farsa populare ambulante** jucate de „Trupa pe butoaie” în direcția de scenă a lui Victor Ioan Frunză și scenografia Adrianei Grand, ambele spectacole ale Teatrului Național din Tîrgu Mureș.

Atelierele au constituit partea de noutate și de mare atracție a întîlnirii. Prin intermediul lor am pătruns într-un laborator, am fost invitați să ne apropiem de acel moment sensibil și esențial pentru

© Bertoldo la Curte de M. Dursi la A.T.F.

un viitor artist: formarea în profesiune. Un minispectacol admirabil prin vitalitate, la care au participat și alte școli de teatru, a evidențiat grupul condus de prof. Gelu Colceag. El a stîrnit interesul invitaților pentru metodologia școlii românești, care pune la temelie să „principiul totalității umane indivizibile, diverse și contradictorii”, cum sublinia, în remarcabila sa prelegere, prof. Ion Cojar. Excepțional a fost și Atelierul Institutului din Budapesta, cu scene din Platonov, în distribuții și concepții diferite, un studiu psihologic al situațiilor și caracterelor, revelator nu numai pentru talentul elevilor, dar și pentru harul pedagogic al profesorului, regizorul Horvai István. De o atenție specială s-a bucurat, de asemenea, programul Institutului de Actorie din Londra, coordonat de Philip Peacock și Christine Kimberly. În secvențele teatrale din Shakespeare și din perioada Restaurației a impresionat grija acordată capacității creative a studentului de a stăpîni forța de comunicare a cuvîntului. Experiințe de interes limitat, răspunzînd exigențelor unor exerciții de clasă, au oferit profesorii Sergiu Pop și Kovács Levente de la Academia din Tîrgu Mureș. O demonstrație neconvingătoare, cu unele confuzii și neclarități în opțiunea pentru o metodă combinată între Brecht și Meyerhold, a propus regizorul Tino Geirun. Exemple neconcludente, sub raport pedagogic, pentru o manifestare de asemenea anvergură au figurat în Atelierele școlilor de la Chișinău și de la Moscova.

„Prima întîlnire...” s-a impus nu numai prin nivelul elevat al programului artistic, dar și prin cadrul organizatoric. Directorul manifestării, Vlad Rădescu, dovedind calități manageriale, a știut să-și formeze o echipă eficientă și activă din care au făcut parte, alături de oameni experimentați ai teatrului (Alina Cadariu, Zeno Fodor, Maria Morar, Kiss Éva), și un grup de studenți de la Secția de Teatologie (anul I-II) a Academiei de Teatru și Film din București.

Afișul realizat de graficianul Ștefan Popa (Popas), vemişajul expoziției de caricaturi a cunoscutului artist, materialele informative, publicația festivalului, conferințele de presă, colocvile au întregit atmosfera culturală a acestei întîlniri, care s-a impus încă de la debut ca un punct de interes major în mișcarea teatrală românească.

■ LUDMILA PATLANJOGLU

Prof. univ. Mircea Albulescu,
ministru-secretar de Stat în Ministerul Culturii:

Mă bucur că sîntem acum, aici, la **Prima întîlnire a școlilor și academiilor europene de teatru**. Poate mai tîrziu vom depăși granițele europene, dar se pare că trebuie să ținem seama de o anumită particularitate a artei europene în genere, unde diversitatea este semnul fundamental. Iar oamenii de teatru din Europa se adună pentru a se cunoaște și pentru ca apoi, fiecare în lăcașul său, unde oficiază zilnic religia teatrului, să învîngă prin ideea originală, prin modalitățile personale care se vor exprima în arta sa. Prezența a șapte capitale europene ne onorează, iar organizatorii pot fi mîndri că însămințează dragostea pentru cea mai veche indeletricire artistică.

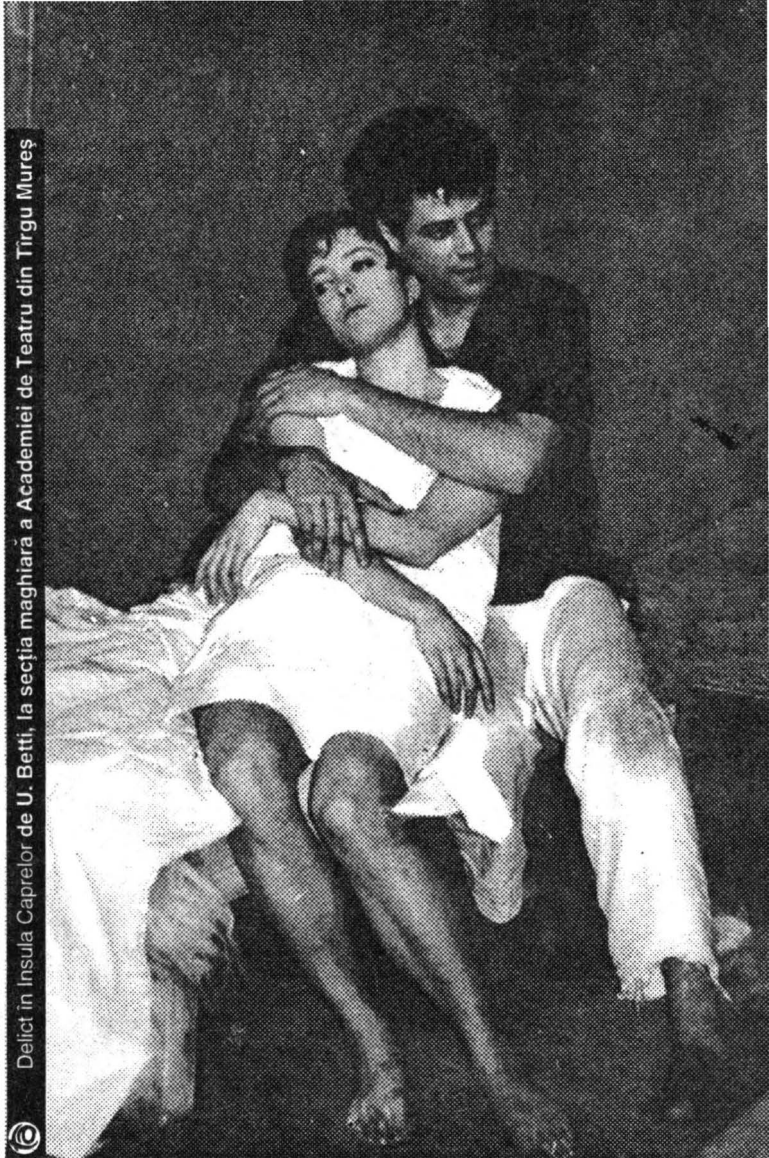
Prof. univ. Veniamin Apostol, rectorul Institutului de Artă din Republica Moldova:

Școala de teatru din Chișinău este destul de tînără, mereu aflată în experimente. Însăși participarea Institutului nostru la această prestigioasă întîlnire a școlilor de teatru va însemna mult pentru noi.

Prof. univ. Ion Cojar, șeful Catedrei Arta Actorului de la Academia de Teatru și Film din București:

Pentru noi actul scenic al actorului este, în același timp, spontaneitate și elaborare, încorporînd simțirea și rațiunea, e și

Delict în insula Caprelor de U. Betti, la secția maghiară a Academiei de Teatru din Tîrgu Mureș

autenticitate, și artificiu, și adevăr obiectiv, și ficțiune, pentru că omul și toate creațiile lui sînt, în același timp, și natură, și cultură. Principiul fundamental pe care se întemeiază sistemul nostru de formare a actorului derivă din convingerea că arta actorului este în primul rînd un mod de a **gîndi**, un mecanism logic specific. Abia în ordine secundară este un mod de a **face**.

Conf. univ. Gelu Colceag,
decanul Facultății de Teatru A. T. F.:

Am fost impresionat de calitatea excepțională a celor doi directori ai Teatrului Național din Tîrgu Mureș, Mihai Gîngulescu și Vlad Rădescu, care au avut **ideea** și care au organizat aproape fără cusur această întîlnire; am fost interesat de schimbul de opinii și metode, concretizat în atelierele de lucru, izbîndă categorică a manifestării; am fost contrariat de unele reprezentații (modeste) care, sper, au însemnat pentru școlile de teatru respective doar accidente; am să fiu încîntat dacă voi putea participa la cea de-a doua ediție, la organizarea căreia sper să contribuim și noi, Facultatea de Teatru din A. T. F.

Prof. univ. Călin Florian, rectorul Academiei de Artă Teatrală din Tîrgu Mureș:

Spectacolele interesante, demonstrațiile de metodă din cadrul atelierelor, colocvile spontane, incitante din punct de vedere profesional, atestă importanța acestei întîlniri. O experiență

